

UNSCHULD EDE
PESTEN

Kakas nélküli
Lancaster
vadászfegyverek
készítéséhez

I-ső fegyverraktár s műhely:
váci-utca
a „levélhez.“

II-dik fegyverraktár s műhely:
kerépesi-uton.
a nemz. színház átellenében.

ajánlja a részére Magyarorszában és Ausztriában kizárólagos szabadalmat nyert legújabb javított

kakas nélküli

Lancaster-vadászfegyvereit

(saját készítmény.)

Ezen fegyverek főelőnye mások felett a gyors és biztos töltés és pontos löképeség száz lépésre, (mely távolságra 2-6 számu sörét 50 iv itatos papíron keresztül víz) még különösen az, hogy szerkezete egyszerű, s így nincsenek alátelve a más ilyenü kakashal ellátott fegyvereknél folytonosan szükséges javításoknak; továbbá egyik igen nevezetes előnyük az is, hogy teljes biztonsággal elzárhatók.

E találmányom részére hajlatlan szakemberek által mindig a legjobbnak ítéltetett, mert a kívánalmaknak várakozáson felül kitünőleg felel meg, és bármely vadászfegyverek próbálósával a legbiztosabban versenyez.

Egy szép kiállítás

kakas nélküli dupla Lancaster-vadászfegyver

gyönyörű díszítéssel és damaszt-csővel 130, 150, 200 frba kerül, és mindonkinek, kit érdekel, a váci-utczában és a kerépesi-uton, a nemzeti színház átellenében lévő üzletben szivesen megmutattatik.

Lancaster-fegyvereket kakashal 80 frtól 120 frtig készítek szépen kiállítva.

Raktárimban Lefauchaux-vadászfegyverek is nagy választékban vannak, és pedig a legjobb szerkezet szerint készítek, melyek saját gyármányom levén, a legpontosabban állítják ki, árak 65, 75, 80, 90, 100 frtig.

Lefauchaux-fegyverek a legjobb híru löttéki gyarakból 40, 45, 50, 60, 80, frtért kaphatók.

Lefauchaux-revolterek személyes biztonságra kipróbálva, gazdag választékban szereshetők be, még pedig 6 lövésűek 8, 12, 15, 18, 20, 25, 35 frtig; — 10, 12, 20 és 30 lövésűek 25 frtól 75 frtig.

Perussios fegyverek, duplák vascsővel 12 frtól 15 frtig; egycsővűek 7 frtól 8 frtig.

Szalag (Ruban) csővűek duplák, 20 frtól 25 frtig.

Egycsővű mordályok, párja 2 frt 40 krtól 5 frtig; kétesővűek 5 frtól 12 frtig.

Vadászeszközök nagy választékban a legolcsóbb gyári árakon.

Minden fegyverért jótallok, és azt nem tetszes esetben egy hó leforgasa alatt kicserelem.

Műhelyeimben fegyverjavítások olcsón eszközöltetnek.

Videki megrendelések postai utánvét mellett pontosan teljesíttetnek.

1146 **Pachl J. utóda** (1-4)
zongora-terme
Pest, város-ház-utca 1-ső szám, 1-ső emelet.

Ez n, a már több mint 40 év óta jó hírbn álló s dícséretesen ismert zongora-teremben, a legjobb s gondosan válogatott hangszerek a leghírnevesb gyárakból a legutányosb árakon mindenkor készletben találhatók.

Ugy anott átjárt zongorák kibérelhetők és becserelehetők; ugy színte kijavítások a legszilárdabban s legolcsóbb árért eszközöltetnek.

Kiadó-tulajdosi: Heckenast Gusztáv. — Nyomatott saját nyomdájában Pesten 1871 (egytem-utca 4-dik szám alatt).

A galandócot (Bandwurm) meggyógyítja (levélileg is) dr. Bloch, Bécsben, Praterstrasse 42. szám alatt. 1088 (4-0)

Mellbetegségben szenvedőknek.

A már Humbold Sándor által az ó Kosmos-ban ajánlott Coca-növény Peruból, dr. Sampson tanár rendszere nyomán lapdacokká feldolgozva a tüdőbetegségeknek gyökeres gyógyítása eszközölhető, még azon esetekben is, ha már előrehaladott stádiumokban volnának is azok. Dr. Sampson egy tudományos értekezete az 1-ső számú coca lapdacok használatá felett különösen a coca-lapdacok tulajdonságait illetőleg, — (egy doboz ára a porosz gyógyszerészeti illeték szabályzata szerint 1 tallér, hat doboz 5 tallér) egyáltalában minden megrendeléshez hozzá csatoltatik, vagy pedig a „szerecsenhez“ (zum Mohren) czimzett gyógyszerár által Mainzban ingyért küldetik meg. 1124 (4-7)

Főraktár Magyarországra nézve Pesten: **TÖRÖK J.** gyógyszer, király-utca 7-dik sz. alatt — s Bécsben: **HAUBNER E.** Engelpotheke am Hof.

Előfizetés feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politkai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 frt. — Fél évre 5 frt.
Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politkai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politkai Ujdonságokat illetőleg: Egy négyszer használt polt sor, vagy annak helye, egyszeri igtátásnál 10 krajczárba; háromszori vagy többszöri igtátásnál csak 7 krajczárba számítatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogd Bécsben: Oppelk Alajos, Wollzeile Nr. 22. és Haasenstein és Vogler, Wollzeile Nr. 9. — Bélyeg-díj, külön minden igtatás után 30 krajczár.

A nemzeti színház tűzveszélye.

A nemzeti színház, mindnyájunk e színház által megvásárolt (Westermeyer-féle) nagyobb egemeletes sarokház között féltett kincsét fenyegetett tűzveszélyről állott. Az említett épület földszintjén Korompai kocsitára volt (s van ma is) bérben; Midőn most az esteledő ég láthatárát piros fényvel bevilágító iszonyuan szép jelenet rajzban állítjuk olvasóink elébe: eddigi közleményeinkhez csak keveset kell adnunk. Olvasóink tudják, hogy a színház részére színház által megvásárolt (Westermeyer-féle) nagyobb egemeletes sarokház között pedig — vasajtóval, ráccsal s vasfolyosóval talán? nem; csupa fával ismét; nehogy, ha e tűzfészek lobbot talál valamikor vetni, a színház maga épen maradjon.

A meggondolatlan könnyelműséggel kihivott végzet mihamar jelentkezett! S mint a lapok értesítenek, az első nagy meg-

Radnótfáy igazgatósága idejében vétetett meg az a magas, ódon, raktárszerű épület, mely a régi fűvészker (most a vegytani intézet udvara), a nemzeti színház hátulso (délnyugati) sarka és a szintén a nemzeti minden csupa fa: famennyezet, falépesők, fafolyosók. Ez épület azelőtt nem ért közvetlenül a színházig; pár ölnyi üresség volt a kettő közt, de a színház tulajdonába menven át, jónak látták, a könnyebb közlekedés gondatlanságához apró gondatlanságok egész sora járult még. A légszeszt nem tudták elzárni; a vízvezeték elejente szintén nem akart szolgálni vízzel; a kis asztalosműhely tele volt gyaluforgácsal s min-

denféle éghető törmelékkel s több efféle; úgy hogy csak igazán az isteni gondviselésnek lehet köszönni, hogy az egész színház porrá nem égett.

No, persze, az isteni gondviselés eszközök által szokott működni a mai pozitív világban. Első szerencse volt az óra, melyben a tűz kiütt. Lehmann még festségetett műtermében, s egészen világos volt még kívül, a színészek együtt voltak már az előadásra készülve, midőn a tűz kiütt s rögtön észrevétetett. Ha éjjel út ki: minden lángba borul, mielőtt észrevennék. Ha egy pár órával később út ki, mikor a közönség a színházban van: borzasztó rágonolni is, — nálunk is, ama nem ritka jelenetek egyike következik be, melyekről iszonyodva olvassunk olykor, nagy és tele színházak égéseiről.

De még hatalmas eszközei voltak a szerencsétlenségnek a gondviselésnek: derék tüzoltók. A lapok írják, hogy a színházi személyzet, a dráma legelőkelőbb tagjai, élükön az igazgatóval, nagy tevékenységet fejtettek ki az oltás körül. Sőt mondják, hogy a veszély közepette oda érkezett gróf Andrassy miniszterelnök s a bájos csaló-gány Benza Ida kisasszony is tetteles és élénk részt vettek a szivattyúzásban. Mind szép s dicseretes dolog; de mit érne, kivált ily nagyvárosi tüzesetnél, a legjobb akaratu igyekezet s önfeláldozás is, kellő hozzá értés, tüzoltó készülékek s fegyelmezett összműködés nélkül. Minden dicséret és magasztalás illeti meg tehát a derék tüzoltókat, kik — éppen az országos ünnepélyeiket megelőző napokban — ismét megmutatták, hogy az igazi és komoly veszéllyel bátran — és sikeresen néznek szemben.

A megyuladt raktár-épület megmentésére gondolni sem lehetvén, a színháznak a tüztől elzárása volt az egyetlen észszerű s ritka erélyvel és megfelelő teljes sikerrel ki is vitt feladat. A színház épületébe, a roppant erőfeszítéssel őrzött és védett éghető pontokon sehol sem kapott be a tűz. A ruhatár nagy része is megmentetett. A kár tehát csak az épületre (mely különben is újra építendő lett volna) és a díszletekre szorítkozott. E részben a kár valóban igen tetemes; nemcsak pénzürtékileg, a mennyiben 30 ezer forintra tehető, (melynek egy része meg fog a biztosító társulatok által térített), hanem azért is, mert a hiány helyreállítása sok időt fog igénybe venni. Alig maradt ép díszlet azokon kívül, melyek éppen azon estére a színpadon voltak. A mi maradt is: félegészen maradt meg. A legszebb operai díszletek oda vannak. Lehmannak, ha tiz akkora volna s tiz keze volna: akadna elég munkája egy esztendőig. Pedig őt magát is igen érzékeny kár érte. Mintarajzai, műkönyvei s vázlatai — mind odaégették.

Ismételjük: a tüzoltóknak köszönhetjük isten után, hogy ily aránylag olesó áron szerzett tanúsággal menekülthettünk meg a sokkal nagyobb kártól és veszélytől. Fogjuk-e hasznát venni, itt s egyéb közintézeteknél, a szükséges nagyobb óvatosságra?

A színház részéről, b. Orczy vezérlete alatt, Mácsap küldöttség volt megköszönni gróf Szechenyi Ödönnél, mint főparancsnoknál, a tüzoltók buzgó és sikeres fáradozásait. Egyik biztosító társulat, mely a színház megmentésével tetemes kártól menekült meg, mint halljuk, ezer forinttal gyarmapította a tüzoltók pénzárát. Megérdemelték, mind a köszönetet, mind a jutalmat.

Szülőföldemen.

Im itt vagyok, hová rég vágyva-vágytam! Itt vagyok ismét szülőföldemen... E róma, e táj, e kisdud falucska, E fejtér házak — mind kedves nekem. Régismerősök a fák, lombjaikkal Felém hajolva úgy köszöntenek... Dudolj körültem vidor esti szellő, Leheld szívembe régi kedvem.

Majd minden úgy van, a mint akkor régen: A ház, az udvar, az egész telek; Csak a tetőt kuszálta meg a szélvész, Mint szívemet az álom emberek. De mintha mostan semmi bú se fájna, Öröme int a csalfa képzelet... Dudolj körültem vidor esti szellő, Leheld szívembe régi kedvem!

Oh mintha ottan kezdeném meg ismét, Hol félbe hagytam, — avagy még elébb! Egy perc alatt átélem gyermek évim! És ifjuságom boldog édenét! Vidám tavaszok!... az öröm sugára Reám még most is édesen nevet... Dudolj körültem vidor esti szellő, Leheld szívembe régi kedvem!

Itt állt a fűz, a honnan karsu vesszőt — Mint gyermek, paripának törtem én!... Futostam... játsztam!... Hísz talám csirában Sem volt még akkor a sok tört emlék, A mely azóta, mint az őz avarja, Befodta évről évre szívemet... Dudolj körültem vidor esti szellő, Leheld szívembe régi kedvem!

Ott ült apám! a nyári alkonyatban, Térdein játszva mily boldog valék!... Nem érhető meg, hajl midőn a gyermek, Kit karján horda, a világba lép, Megtörve, zuva annyi fergetegben... Eh! nyomjuk el a fűző könyveket... Dudolj körültem vidor esti szellő, Leheld szívembe régi kedvem!

Jertek barátim! régi ismerősök! Járjuk be együtt e kedves tanyát, A sok emléket veletek megosztva Mint egykor, régen együtt éljük át... Tudjátok itt e vén díofa árnya Láta legelső hó szerelmemet... Dudolj körültem vidor esti szellő, Leheld szívembe régi kedvem!

Ott a kerek tó! rajta még a csónak... Jertek barátim ringassuk magunk! Csak tegnap volt tán a hogy abba hagytuk... Mi most is olyan gyermekek vagyunk!... Egy vészes álom volt csak, mely azóta Lekötve tartá ifju lelkeket... Dudolj körültem vidor esti szellő, Leheld szívembe régi kedvem!

De jertek immár, ott benn a szobában Szívesen várnak a jó öregek; — Közöttük is újabb gyönyört találok, Ha velők a multról beszéltek! Gyermekek vagyok, ismét a régi gyermek!... Sirok, örülök, élek, nevetek... Jer bor, — barátság! s még egy pillanatra Leheld szívembe régi kedvem.

(Kocsord, jul. 15. 1871.) Lukács Ödön.

Az ember a fejlődés legelső fokán.

Mi idezi elő azt a folytonos hullámzást, s időközönként azokat a nagy háborgásokat, melyek az emberiség életében fölmúlnak? — Mint a mély tenger, olykor-olykor látszólag minden nagyobb ok nélkül felzúdul, s háborgó hullámokat vet: úgy az emberi kedély is néha mintegy magától is forrongásnak indul, s pusztító viharokt ragadja tova a társadalmi lét törékeny hajóját — meddig, és hova? kérdeheti szorongva a hatalmát veszített kormányos, — feleletet a vész zugása közt sehol nem talál, s nyugalmat, melyre pedig legnagyobb szükségé ilyenkor volna, a népek sorsát vezető végzetserű gondviselésben való hite adhat csak.

Mint a természeti világ eseményei egymással szoros ok-és okozati viszonyban állanak, s ok nélkül époly kevéssé lesz bármí, mint eredmény nélkül nem marad: úgy az ember és az emberiség erkölcsi világában fölmerülő tünemények is csak a szempontból tekinthetők józanul. — Az események soha sem a vak véletlen művei, hanem szükségképi következményei valamely oknak és további okai új következményeknek, vagyis: a mult a jelennek, s a jelen a jövőnek alapja, s minden esemény egy lépcső-fok a továbbiakra.

Az emberiség haladása, egy nagy vég-cél felé ma már haladhatlan. S ez elvből kiindulva: a jövőt csak a mult és a jelen összevetett tükrében láthatjuk meg.

A művelődés, a kultúra, e haladás mérve és kifejezője. Végpontja hol van? ki tudhatná? kezdő pontja hol volt? annak nyomai ma is láthatók még.

Egy ily nyomra akarjuk ma vezetni olvasóinkat.

„Alkonyat felé volt már, midőn megkerülve a tűzföld legelső ormát, a St.-Diego fokot, a híres La Maire csatornába érkezének, s horgonyt vetve a közeli Good-Success öbölben, csakhamar e vad vidék lakosaihoz illő módon lettünk üdvözölve.“ — így kezdi szavait a Tűzföld leírásakor Darwin, a déli tengereken egy nagyobb expedícióval tett, és hat évig tartó útja alkalmával. A leírás, melyet az újvilág e legvégső pontjáról ad, ná, mint csak szentanu leírása lehet, — de a kép így annál sötétebb, mert e kép az emberiség multjának képe — és való!

„Aligha van a földön nyomorultabb nép, — úgy mond, — mint a tűzföldiek; hozzájuk képest a new-seelandiak, vagy a föld másik végén az eskimók is a művelődésnek már tekintélyes fokán állanak.“ És mégis, e nyomorult lényeknek is tetszik az élet!

Midőn az öbölben megjelentek, a tenger fölül kinyúló sziklafokokról egy csoport meztelen lény ugrált fel a sűrű bozót közül, kik valami rongyokat lebegtetve fejük felett, éles ivöltéssel üdvözölték a hajót, s vad ordítással szerte futva, az esti szürkületben mindenfelé csakhamar föllobogni látták jeltüzeiket, (melyektől ez egész föld és nép elnevezését is kapta) s kiáltásaik az egész éjen át vizhangzottak a szikla-ormokon.

Reggel a mint megvirradva a part felé közeledtek egy csónakkal, az ott álló vadak egy kis csoportja fogadta őket, a kik egy darab veres szövet oda dobása után azonnal jó barátaikká lettek, s mellökét és hátukat verve, minden tőlök kitelhetőségen értésökre igyekeztek adni, hogy most már örökre jó barátok. — A műveletlen népek megtetszeni könnyű, veti hozzá szemlemdusan Darwin, de kielégíteni annál nehezebb őket. Mennél tovább érintkeztek egymással, annál gyakrabban hallották „yammershooner“ forma hangjokat, a mi a magukkal vitt benszüllött magyarázata szerint, — a kit egy régibb expedíció alkalmával hoztak Angliába, s most tolmácsul használtak, — annyit jelentett mint: „add nekem.“ — s valóban a kabát minden gombjaira is rá- mutatva ujjakkal folyvást mógoktá „yammershooner“ jöket.

Különbö ennél többet még e benszüllött sem értett meg e legelőször talált tűzföldiek beszédjéből, — mivel ezeknél tulajdonképi állandó nyelv nem is létezik, a hang, melyet érzelmek nyilvánítására ösztönyszerűleg adnak, a régibb utazók által azon rekécseléshez hasonlítottak, mint midőn az európaiak torkokat köszörülők, azonban Darwin azt állítja, hogy még ennél is valami kellemet-

lenebb hörgés formaaz, a minőt egy európai ember sem képes adni. — Hol van tehát itt a főséges, isten képre teremtett ember jellemző sajátága, az artikulált beszéd? — Sehol.

A piszkos, néha 6 láb magas alakok némelyike szőrével kifelé fordított guanaco bőrt viselt keresztül vetve vállain, de többnyire egészen meztelenül, sárral bekenet arcczal és piszkofedte testtel csatangolnak e kopár partokon.

Lakház, vagy hajlék, hasonlólag ismeretlen e kietlen földön, habár az idő zord és kegyetlen, annyira, hogy még nyár közepén is majdnem hó esik, — és e lények ily teljesen az elemek mostohaságaira hagyva, ott csuszálnak a partok szikláin, hogy néhány csigát, vagy kagylót megkaparíthatassanak; — még csak legkezdetelesebb fegyverök sincs, hogy vadat ejthetnének maguknak; az egyetlen védszer egy dorong volt, mit kezökben láttak az utazók.

Éjjelre 5 — 6-tosával egy csoportba, mint az udvaron az ebek, összekunyorodva alszának az átázott földön, ott a hol elestedtek, s így töltenek gyakran heteket e mostoha vidéken; európai embernek nem lehet fogalma oly látványról, minő egy izben az utazók élébe tárult, midőn egy anyát láttak, csak most született csecsemőjével emlőjén, a mint vágta e két teljesen meztelen lényt az eső, s az anya összecsapódott hájáról a kisdud testén patakzott végig a hideg víz.

Képzeltetheti-e, hogy ily körülmények közt fejlődhet ki valami szellemi élet?

„A rókának van barlangjai, az égi madaraknak fészkekük, de ez embereknek nincsen ily otthonjuk sem — mert a föld, melyen csatangolnak, nékik nem több, mint a puszták vadjának a terület, melyen élelmét keresi. A birtoknak legkezdetelesebb nem sem létezik közöttük. Más vadnépek legelőbb törzsekbe állva, egy-egy terület megszállva tartanak, melyet más törzsbelieknek semmi ürügy alatt nem szabad átlépni, ugyan ilyenmő birtokkal már a vad- ebek, sőt a harkályok és kakukok is bírnak, a melyek egy általok birtokba vett erdőtérületen más fajtszúkakat nem engednek bogarászni, — és ime, ez emberek még a kezdetleges megtelepedés ily állapotára sem jutottak el. Találhatni ugyan egyeseket, a kik elvonulva gyanusztanak a tengerparti barlangokban, teljesen zárva minden társaságból; „it is a bad man“ „az egy rosz ember“, jellemzé az ilyeneket Jimmy Button, az említett bennszülött, de hogy mi büntényért lett kizsoritva a társaságból, ezt bajos volna kitalálni; lopni nem volt mit; valószínűleg megharapta társát, s így tökéletesen azon elefánt, vagy vízi ló sorsában osztozik most, melyet ép oly büntényért martaak ki a csordából.

Különbö ennél többet itt e népnél talán még iszonyubb, mint a művelt társadalomban is, mert a kit azon kis csoport, talán 6—10 tagból álló család kitaszít magából, a melyhez természetszerűleg tartozott, azt semmi más csoport mint idegent be nem fogadja, s itt még vadállatokat is alig találva, teljesen egyedül lézeng a sziklaromok között.

Nem lévén birtok, a kormányának is semmi néven nevezhető faja sem létezik közöttük. A méheknek királyné, a hangyáknál katonai arisztokrácia, a papagályok és patkányoknál a vének tanácsa határoz, a gólyák formális törvényszékeket tartanak, sőt a majmoknál is, habár kisebb családi ügyekben a patriarkha erős agyarában rejlik a törvény, de többekre kiterjedő ezivakodásoknál a banda körben ülő vénei ítélek

az eléjök vonszolt delinquens fölött, s a megpofozás és karmolási ítélet aztán teljes nyilvánossággal, az egész község szeme láttára hajtatik végre. Ilyenmő igazság-szolgáltatással a néger-törzsek legtöbbjei már bírnak, — de e tűzföldiek még nem.

Apró csapatokra levén oszolva, valamennyi egyenlő hatalommal (egyenlő semmivel) bír, egymástól teljesen függetlenek, még nyelvökre nézve is annyira, hogy mindenik kis csapatnak külön nyelve van. Ennek természetét következése a bábeli zavar, a félreértések, s örökös czivodások forrása, — holott már az egyfajta madarak is a legpontosabban megértik egymást.

Igy minden társadalmi lét nélkül a szellemi létnek is legelső fokán állanak. A róka ismeri a csapda veszélyességét, s a varjunak nem kell mutogatni a puska jelentőségét, hogy lötválva ne várjon be, — de Capitain Fitz Roy hiába irányozta e tűzföldiekre a fegyvert, hiába sütötte el mellettök, hiába lötte keresztül a vadat, mind ez nem használt, az előbbi esetben azt vélték, hogy az egy oly eszköz, melylyel oly nagyot lehet ütni, hogy csattan; a fejéhez is kapott a tűzföldi, de csudálkozva tapasztalta, hogy az mégis nem fáj, és a puskát sem látta mozogni; sőt midőn véreben fetrengett előttök a leölt vad, még akkor is csak azon bámultak, hogy oly távol tőlök mi lelhetett azt, mitől folyhat a vére? — hogy a csatánás, melyet mellettök hallottak, s amaz állat eleste összefüggésben volnának egymással, azt a tűzföldi nem volt hajlandó elhinni, mert hisz neki jó éles szeme van, csak látta volna azt. Mivel a gyorsan repülő golyót nem vette észre, az szerinte nem létezhetett, — a mint sok ember szerint nem létezik a mindenható gondviselés se, mert annak útját nem látja.

Az egyetlen vonás, melylyel felette látszanak állani az állatoknak, a bámulatos nagy utánzási hajlam. Nem lehetett egy mozdulatot, egy szembunyorítást tenni az expedíció tagjainak, hogy a vadak valamelyike észre ne vette s azonnal ne utánozta volna; ha valamelyikök nevetett, ök is rögtön nevetésre erőltették képöket; a mit ezek beszéltek egymásközt, azt szöröl szóra utánok mondták e vadak egymásközt, a mi annyival meglepőbb tény, mivel megfordítva mi európaiak még az indián törzsek mondataiból sem bírnak egy-két szónál többet utánok hangoztatni. Gyakran megtörtént, hogy valakinek ásítását az egész vad csoport híven utána ásitotta, s egy fiatal már annyira vitte, hogy midőn valaki tiszszenteni kezdett, egy előbbi alkalommal látva, hogy mily arczot vágott az illető, a kinek nehezen sikerült a tiszszentés, hamarjában az egész arczfintorlat-sorozat végig csinálta, azt vélvén, hogy annak mindig így kell bekövetkezni, s egész önelégülten nézett az illető arczába a rokonszenv e sajátosság nyilvánítása után, valószínűleg azt gondolván magában, hogy na, most már kétségkívül bebizonyítottá, hogy ő mennyire szereti e felebarájt... Ine, ilyen az ember eredeti állapotában, — valóságos gyermek; és ebből lett az ember, a ki a természeti erőket kizsákmányolja, gépeket tervez, vasutat épít, távirtdát állít, könyvet nyomtat! Honnan ez óriási különbség? e roppant fejlődés?

Végzetlen a távolság innen odáig; s e végetlen uton a történelem és a tapasztalás csak egy segítő módot ismer. Ugyanily állapotról a missionáriusok által beplántált európai művelődés másfél század óta a becsületérző, virágzó, boldog tahiti fejedelemséget alkotá, míg a tűzföldieknek, Magelhaens óta, több mint harmadfél század alatt,

kéregből készült csónakukon egy vonás változás sem történt. — *A művelődés*, a kultúra, az a gőzerő, mely ama szörnyű távolságon átröpít, ez az a hatalom, mely maga előtt ellenállhatlanul elseper minden akadályt, mely előtt mint a gyilkos számum előtt halomra hullanak a művelőtlenebb törzsek *) — s boldog a nép, melynek kezében erősen áll e fegyver, — övé a jövő; missiója nagy, az emberiség sorsa kezébe van letéve, hogy azt előbb, tovább vigye rejtélyes végzeté felé! Dapsy László.

A tüzoltó-egyletek országos gyűlése.

Augustus és szeptember hónapokat bátran nevezhetnők nyarutó és őszelel helyett vándorgyűlések havának. A fővárosi ember még fürdőn vagy vidéken mulat, az üzletek pangának, az újságírók desperálnak tárgyhiány miatt, hacsak valami salzburgi vagy gasteini találkozás és az ehhez kötött furcsábbal furcsább kombinációk nem segítenek rajtok, szóval, a holt vagy savanyu uborka-idény még in floribus van — mikor tudósok és tudatlanok, dalnokok és jogászok, rendőrök és tüzoltók összegyűlnek s kongresszusaiikat tartják a néma főváros falai közt. Ekkor új színt lép a rendez Pest. Szem nem látta uniformisok lepik el az utcákat, az ember magyar szót is hall és pedig hanyótle tájszólasban, lát antiidulviális alakokat (valóságos aranybánya a regényirora nézve), mintha az ujkor üzleti tolongása köze a mult árnyai szálltak volna alá... A pesti lakosság rendszeren közönyös az ily ünnepi gyülekezések iránt, a tért teljesen a vendégeknek engedi át s háborítlanul lát dolga után; nem úgy van itt, mint vidéken, hol egy-egy vándorgyűlés évekre szóló esemény. Sok pesti ember nem tud róla semmit, a legtöbb alig valamit, s valóban heroikus szerekre van szükség, őt e lethargiából felrázni; de ha egyszerre négy zenekar nagydobja hastija file dobját, ha fénylő sisakokat és változatos egyenruhákat lát díszmenetekben végig vonulni, ha plane a király is látható az alkalommal, akkor már levetközű közönyét s egy néző helyért élet-halál harczra kész.

Alig emléksziünk Pesten ünnepélyes összegyűlésre, mely oly népszerű lett volna, mint a tüzoltók közlebről lesölyt országos ünnepe. Az igaz, hogy falragaszoktól kezdve beragaszottó hordárhátig a reklam minden nemében nem volt hiány, s az egész ünnepély sok ügyességgel volt inscenirozva, de a legnagyobb reklam volt mindenestre a pesti tüzoltóknak önfeláldozó és eléggé nem méltányolható közreműködése a nemzeti színház megmentésénél.

Ily előzmények után az ünnepély sikerülte előre látható volt; a pesti közönség bátor tüzoltói iránt rokonszenvet nem rejtette véka alá, a tüzek és vizek főparancsnova pedig adott felészes szép őzi napokat. Szóval, az anyag megvolt, melyből építeni, alkotni lehetett, az elemeket csak rendezni kelle, s a mű készen állott. E szerepre vállalkozott ez az te is tölte a tüzoltók országos főparancsnoka: gr. Szechenyi Ödön.

A nemes gróf, kinek arczképét és életrajzát mult számunkban vettük t. olvasóink, — par excellence vállalkozó szellem, de mondhatni közmondásossá vált a balsors, mely az oddigi vállalatokiban a képviselő-jelöltségtől a részvénytársulatokig rendszeren követé, s melynél fogva valóságos „Pechvogel“ nek volt kikiáltva. De Fortuna szeszélyes dáma és a gróf szerencsésének kereké jobbra fordult; s ma már két fenálló és áldással működő intézményhez, s legújabbban egy választó kerület-hez is van a név köve, melyet magyar hazánk legnagyobb fia, anyagi és szellemi érdekeinek leggondosabb ápolója oly általánosan tisztelttón. A budai és a pesti tüzoltó-egylet gr. Szechenyi Ödön műve — s bár mindakettő inkább helyi érdekű, de e hely fővárosunk, hazánk szemfénye s mit ennek emelésére teszünk, nem marad hatástalan a haza töb bi részeire nézve sem.

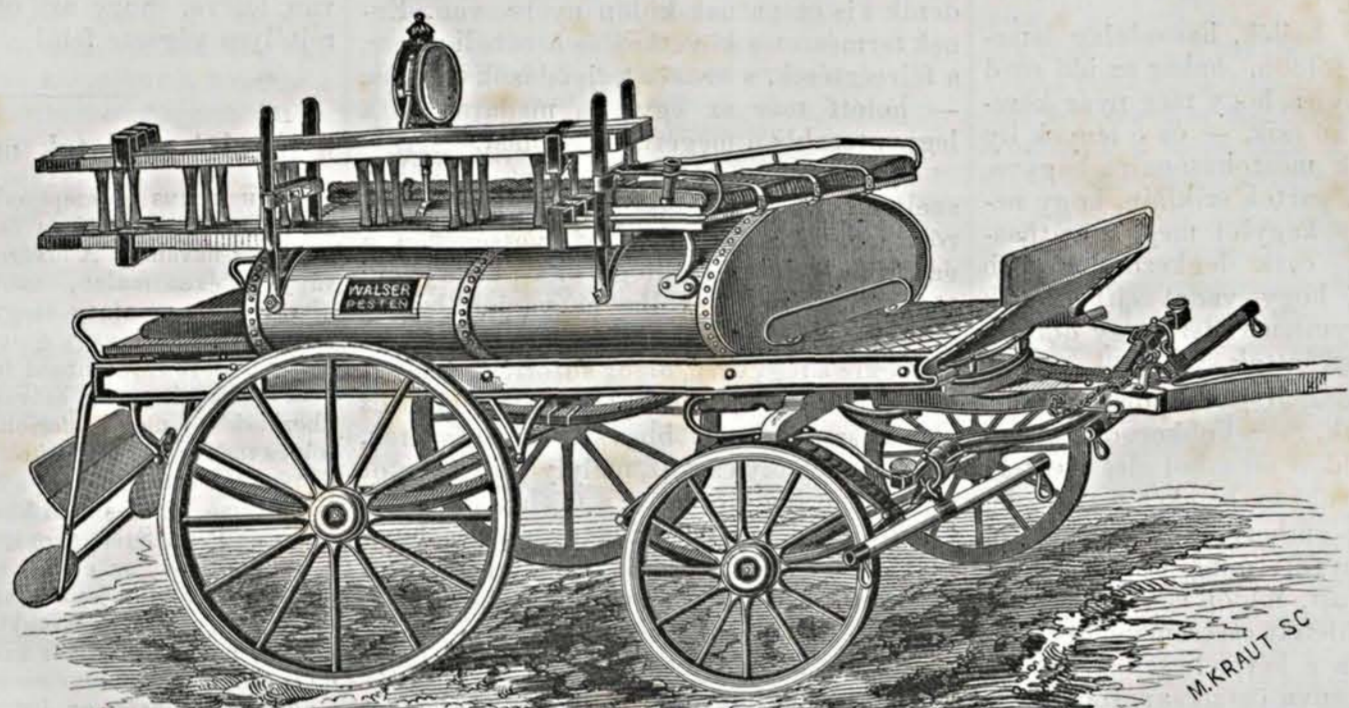
*) Több szakértő közli azon tapasztalatot, miszerint a művelőtlőbb fajok az egész földön mindenütt olyformán társall vannak a művelőtlenebb, vagy felvad törzsekre, mint a márcziusi légy szello az úszó jégt. blakra, melyeket észrevétlenül elolvaszt; a határvonalonál minden ellenségeskedés nélkül is pusztulnak a művelőtlenebbek, mibelyt érintkeznek ezekkel, mivel — habár eddig még ismeretlen okból, — azon szokások és betegségek, melyek pl. az európaiakat csak kevéssé emésztik, a vadak közt roppant pusztitást tesznek, s ez az oka, a miért némely vad szigetlakók mindent elkövetnek, nehogy valamely európai hajó partjukon csak pár napig is kiköszön.

De különben is a tüzoltó-egyletek e napokban tartott nagy gyűlése a Széchenyi által elhitt magot szétterjeszti az ország minden vidékére; az intézmény, mely eddig lokalizálva és egyes helyeken elszigetelve állott, ma mint országos egyesület viribus unitis törekszik nemes czéljai felé. Ily országos gyűlések bölcsője Németország volt. Az önkényes tüzoltói intézménye is német eredetű; tagjainak testi gyakorlottsága, szellemi műveltségük mellett, valóságos nagy hatalommá tették e közhasznu egyleteket. A katonai szervezet,

németséggel növe, hogy pl. csak nemrég is ily egyletek szláv fanatikusok által nemzetiségi gyűlöletből megtámadva s bántalmazva lettek. Nálunk, hála az égnek, nincs ily ellentét. A tűzmagyarnak, németnek közös ellonsége, ki ellene hat, — a közös törekvésben bajtársakra, testvérekre talál.

A magyarországi tüzoltó-egyletek pesti ünnepélyét ilyesmire nem zavará. Németországból számos tüzoltó vendég érkezett, s a hazaiak jó nagy része németajku polgártársakból állott, de a szellem, mely az egész ünnepélyen végig vonult, ma-

gyakorlatok képezék, melyeket ő Felsége is megtisztelt jelenlétével. Valóságos manoeuvre volt ez, minden részletében pontosan végrehajtva, vezényszóra és harcziás jelekkel. Legtöbb hatást az u. n. mászó házon végrehajtott gyakorlatok tettek, különösen pedig a befejezését képezett nagy roham. Adott jelre az újépület különböző bejárataiból focskendők és tüzoltó-szoros kocsiak törnek elő, egy percz alatt leszerelvek, más percz és a fürge tüzoltók már a házhoz támasztják létráikat; alig jutottak az első emeletig s azonnal feljebb akaszt-

A tüzoltó-szerek kiállításáról: Fölszerelt vízköcsi tüzoltók részére.

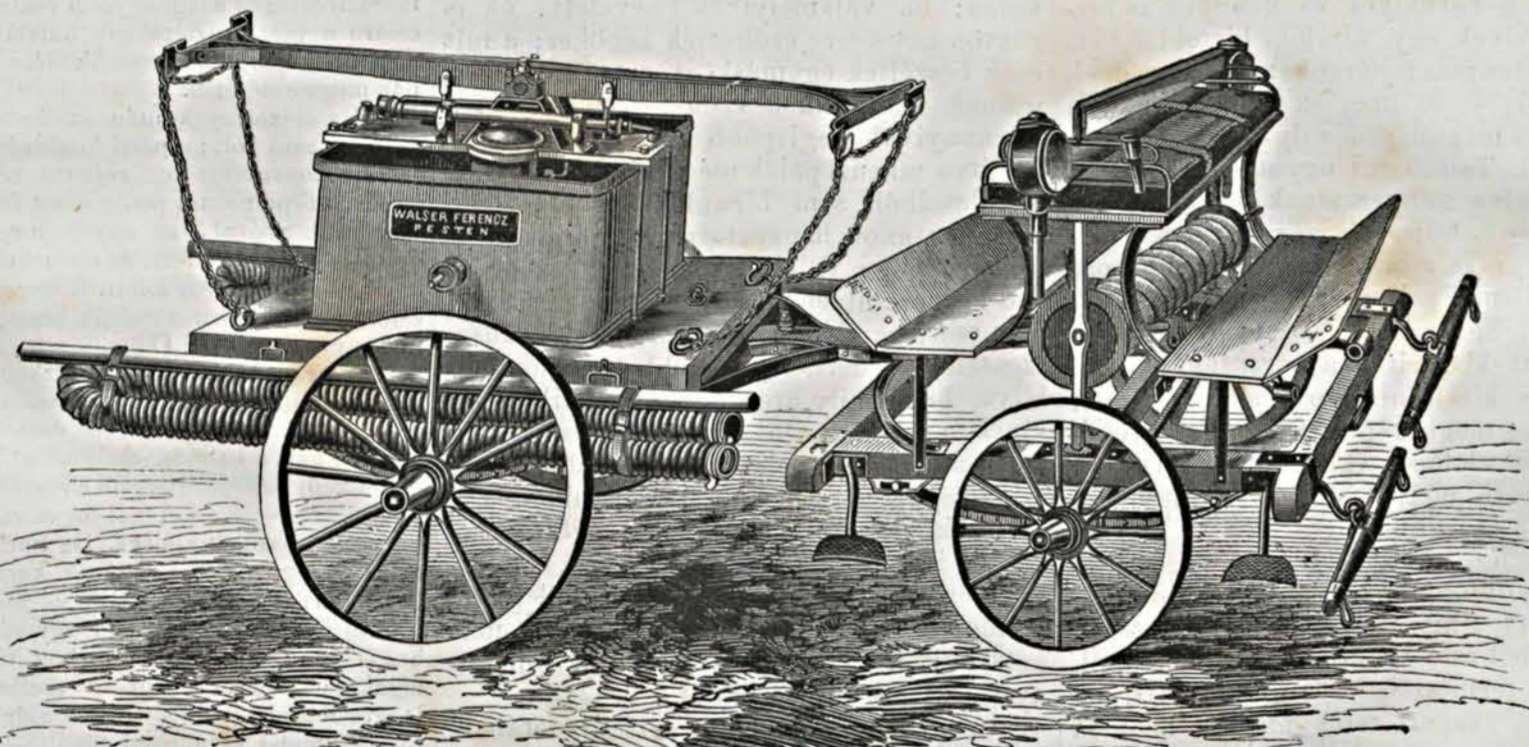
feltétlen disciplina, testi gyakorlatok előiskolájául szolgáltak a katonaságra. Évtizedek előtti kertestvérével a tornászattal együtt, a demokratia (vagy helyesebben demagogia) eszközeinek tekintették, s mint ilyeneket üldözték az atyáskodó kormányok, de ma ezek is belátták előnyöiket, a pártfogásukban, sőt anyagi segélyben is részesítik őket. Ma már Németországnak alig van helye, melyben tüzoltó-egylet ne volna, s ez a kisvárosi és falusi társas életnek ép oly mozgató olemé, mint a hasonló obligát torna- és dalár-egyletek. Amazok ed-

gyar volt: ezt a mai világban — fehér hollóként örömmel kell konstatálnunk s legnagyobb részben gróf Széchenyinek róni fel érdemül.

Ó volt a nap hőse ez ünnepélyeken, s úgy a tüzoltók ragaszkodása, mint a közönség vonzalma nem egyszer demonstrative nyilatkozott, a fényes sárga sisak megjelentekor, melyet szürke lovon avagy gyalog, de mindig ott láttunk az ünnepély gyűpontján, parancsokat osztva és tevékenyen működve minden irányban.

Sokan hibául róvják fel a sok spektakulumot,

ják a felnyújtott létrát s tovább kapaszkodnak a második és így tovább a harmadik emeletre és fedélre. A focskendők hatalmas sugaraikat a magas épület fedelére lövellik, tüzoltók másznak a falon, kétségbeesett lakók három emeletről ugranak az alant kifeszített lepedőbe s pedig oly virtuozitással, mintha csak le akarnának ülni; — egy anya (t. i. átöltözött tüzoltó) csecsemőjével jelenik meg az ablak párkányán, hasztalan tekint segély után, kezét tördelve s jajveszékelve szánja magát végzetes utjára — egy lépés! és oh a föld nagyot

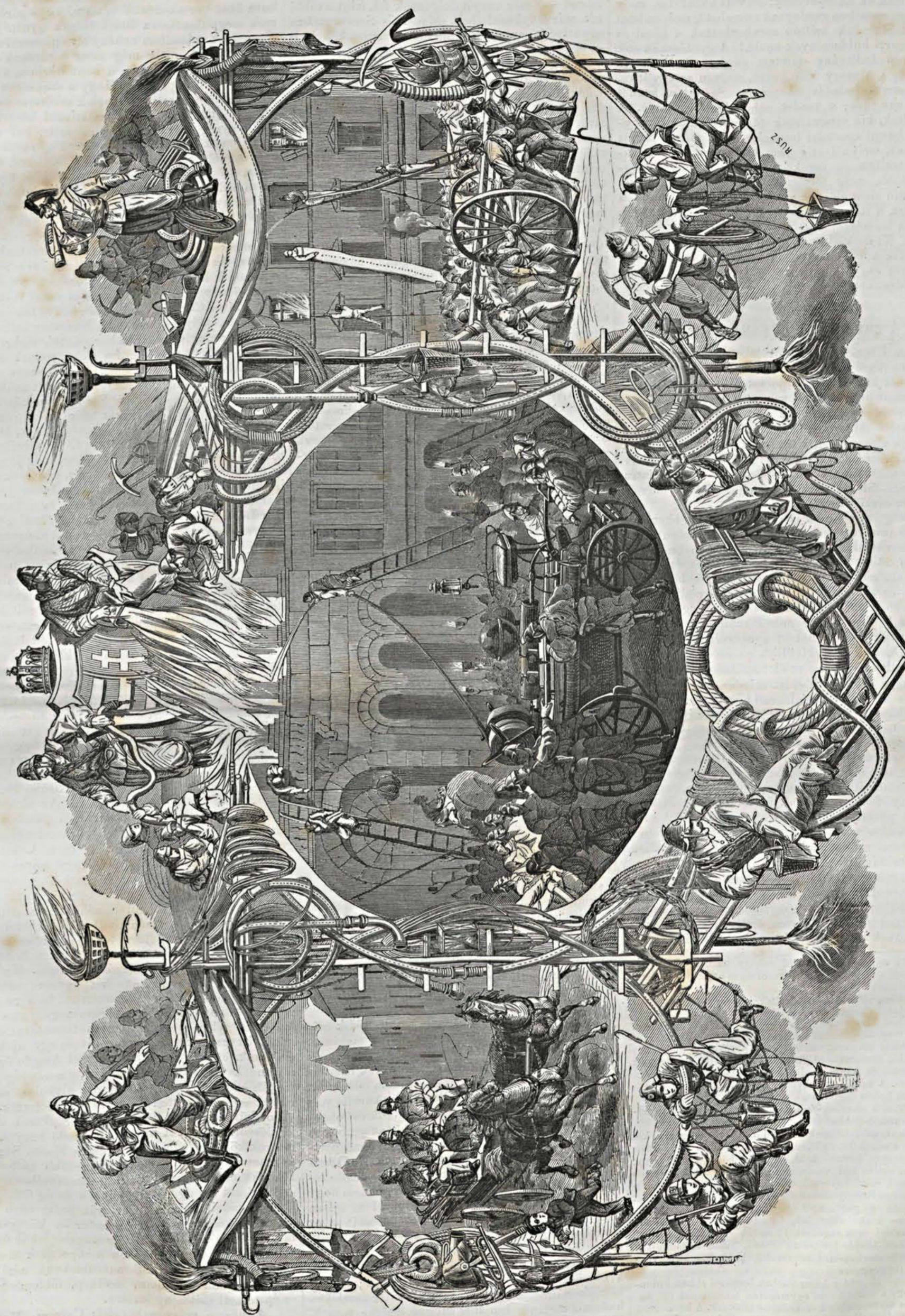
A tüzoltó-szerek kiállításáról: Tüzoltói mozdony-focskendő.

zettek, ezek lelkesítik a népet a kormányi elnyomatás hosszú évein át, s ha a bölcs felsőség bele is lőtt hébeborba a keletkező tűzbe, azt elfojtani képes soha nem volt, titkon terjedve ellenállhatlan erővel lépett föl az. Jó szerencse, hogy egy Bismarck lángesze irányt tudott e romboló hatalomnak jelölni, s az ez irányt követé, — máskülönben ma tán nem a Tuileriák elharmadt romjai tekintenének ég felé, és az ex-rexek szép társasága jelentékeny gyarapodásban részesült volna. A tüzoltó-egyletek eszméje annyira össze van a

meneteket, nagy lármás föllépést, mely az ünnepélyvel összekötte volt. De már ez nem megy másképp. A világ nem veréb — s dobbal könnyebben meg lehet fogni. Azért igen helyes volt a közönség érdekltségét és figyelmét ily hatásos szerekkel költeni föl, melyek bizonynyal többet tettek az ünnepély érdekében, mint ama fölszólítás, mely szerint „a tűz mindenkire, de kivált a nők és gyermekok idejére kártékonyan hat.”

Az ünnepély fénypontját az újépületi nagy

koppan a lezuhanó kettős teher alatt. De anya és gyermek épek és halleluját zengve távoznak a vész helyéről — valamelyik sorházba. Másokat hosszú zsákokon bocsátanak alá, maguk a tűz férfiai pedig köteleken ereszkedve le szabadulnak a vész elől. Minden mozgásban! minden tusában látszik lenni a gyilkos elemmel. Egy jel a parancsnok sippjából! — s egy percz alatt mindennek vége, a mászó létrák leszedve, focskendők fölszerelve, a legénység glódiában, s a mászó-ház üres ablakaival tekint az ezernyi tömegre, mely t. psviharral ad kifej-zést a

A magyarországi tüzoltók országos ünnepélyéről.

A történelmi társulat zemplén-ungi kirándulása.

Napról napra élénkül s mind szélesebb körben terjed értelmiségünknek hazánk megismerésének vágya. A természettudományok, történelem, régészet s az ismeretek egyéb ágai már társulati úton, összevetett vállal kezdenek műveltetni, a mi mindenesetre sikeresen mozdítja elő tudományos haladásunkat s az önismeret. A magyar történelmi társulat is havi közgyűlésein kívül évenkénti kirándulásaiban eredményesen szolgál ama nemes ügynek s annál eredményesebben, mennél kényesebb talajon dolgozik. Egy tárgy sem volt ugyanis nálunk eddigélő oly nehezen megközelíthető, mint épen a családi levéltárak kincsei, s a mit egyes ember vagy épen nem, vagy csak igen ritka esetben érthet el: azt most a társulat megnyeri és a hazai történelem javára értékesíti.

Szokásos évi kirándulását most is megtartá, ezúttal Zemplén- és Ungvármegyék levéltárainak egy részét tűzvén ki kutatásai célpontjává. Elsőbizben Kolozsvárt, majd Hont, s a múlt évben Vasvármegyékben bűvárolt, míg most a felvidékre rándult, mely kirándulásokat ha természetesen folytatnák: egy század-negyed múlva hazánk legtöbb levéltára ismerve lesz.

Szeptember 2-kán indult ki a társulat résztvevő tagjainak egy része Pestről, s az nap este már Kassán, a premontréi szüves vendégszeretettel élvezte. Itt oszlott kiránduló bizottságokra is, melyek a következő tagokat számlálták: a páloői bizottságban volt: Horváth M., b. Nyáry Albert és Thaly Kálmán; a homonna-sztrában Szabó Károly, Frankl Vilmos, Eötvös Lajos és Nagy Gyula; a csörgőiben Nagy Imre, Véghely Dezső, Iványi István és Cséplő Péter, s végre a lelesziben Nátafalussy Kornél, Pór Antal, Foltényi János, Lehoczy Tivadar, Hajnik Imre és Pesty Frigyes.

Kassa városának levéltárát futólag átnézve utnak indultak vándor-tudósaink, s csak 12-kén jöttek össze a zárulási helyére, Leleszre, hol mind-egyik bizottság előterjesztést tön kutatásai eredményéről.

A zárulást kitünő történetirónk Horváth Mihály püspök nyitotta meg egy emelkedett szellemben tartott és fényes irányú beszéddel, melyben nyomtatással szolt a társulat céljáról, feladatáról, munkaköréről és szükségességéről. Ezután Szabó Károly részletezte a homonna levéltár statisztikai adatait, mely különösen a közeli Zemplén-, Ung- és Abaújvármegyék történelmére nézve igen becses; továbbá a gróf Sztáray V. felfüggetlő alatt őriztetik példás rendben és tiszta, egészséges helyen Sztáray. Érintette aztán Vinnáról Draveczky Alfréd levéltárát s ezzel átadta a felolvasás sorát Véghely Dezsőnek, ki a Barkóczy-család páloői levéltárát ismertette. E levéltár sokat szenvedett ugyan nedvesség miatt, mindazáltal egy hazai köz-, mint műveltségtörténetre nézve igen becses adatokat rejt magába.

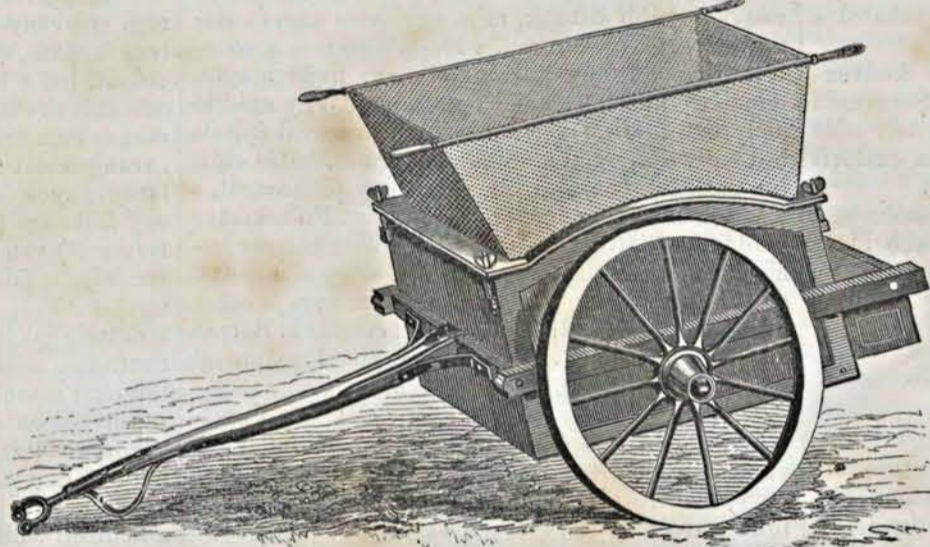
Nagy Imrének kellett volna ez után előterjesztést tenni a csörgői bizottság nevében, de ez feloszlott, miután b. Sennyei Pál előzőeken meghívására is, tisztjei nemcsak a levéltár nem nyitották föl, hanem a tagokat még el sem fogadták. Referrált tehát az Orosz, Mokecsy és Páloői Horváth család okmány-kincseiről, melyekben

a multnak igen érdekes dolgai kerültek napfényre.

Végre Nátafalussy Kornél kassai premontréi tanár értekezett a leleszi országos levéltár történetéről, levéltári és műkincseiről, mely felolvasás élénk viszhangot keltett amaz ódon falak szivesen látott vendégei szívében és ajakán.

A bizottságok előadásának bevezetével Thaly Kálmán társulati titkár olvasott egy igen érdekes irodalomtörténeti értekezést „A Rákóczi-induló kora és eredete” cím alatt, mely rokonszenves tárgy zajos élményt keltett a hallgatók részéről. Ezután nagy diszebed következett, melyen az államások sorát Horváth Mihály nyitotta meg.

A történelmi társulat minden este melegen

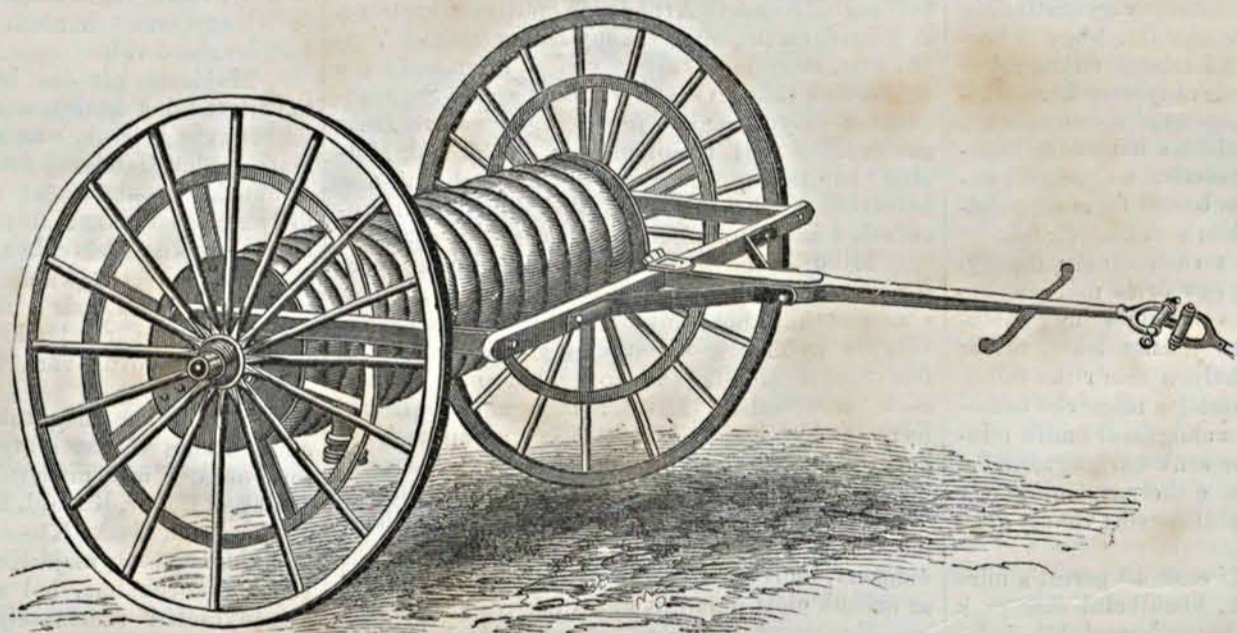

A tűzoltó-szerek kiállításáról: Tömlő-szekerény-kocsi.

megemlékezni mindenkor e kirándulásról és a gyűjtött új adatok mellett gróf Hadikné asszony, gr. Sztáray Viktor és a hazafias premontréi rend vendégszeretetének, áldozatkészségének jó emlékét vitte magával.

Egyveleg.

**** (Kínai színház.)** Lord Macartey egy saját-szerű színházi előadásról ír, mely a pekingi császári színházban folyt le. A színház — írja — rendkívül tágas, széles és a kínai igényeknek megfelelőleg festményekkel és lámpákkal van éke-

A tűzoltó-szerek kiállításáról: Tömlő-henger-targonca.

sítve. Egyuttal igen szép és kellemes lakások vannak benne a színesnek számára; továbbá nyaralók, kertek stb. Az egésznek kerülete egyegyedórányi. Az előadott darabok tárgya többnyire igen morális és a párbeszédnek kínai bölcsészek és antik hősök mondásaival fűszereztek. Az előadás, melyről szólunk, tizenkét napon és tizenkét éjen át szakadatlanul tartott. A meghívott vendégek föl s alá jártak, ettek, aludtak, de találkoztak köztük olyan lelkesült is, a ki csak egy-egy negyedóra távoztott. Az előadás tragikus és komikus volt egyszerre. A töredékek mellett azonban befejezett egész műveket is adtak. A színesnek szavaltak, énekeltek, de zene nélkül. Csataképeket és szörnyű gyilkolási jeleneteket is adtak közbe-közbe. É non plus

ultra előadást aztán egy nagy pantomime zárta be. Címe: „Az Oceán eljegyzése a földdel.” Jöttek sárkányok, elefántok, tigrisek, strucek; a földből nőttek tölgyek, fenyegek, theabokor stb. Az Oceán sem maradt el. Kincseit oda szórta a föld lábáihoz, ezethalak, delphinek, korallok, teknőcök stb. szerepeltek ezek között. Aztán jöttek egész hajók, sziklák, kagylók, szivacsok stb. körbe forgattak, a császári páholy előtt egyesültek, mig-nem aztán jött egy borzasztó csethal és elnyelte az egészet. E jelenet rendkívül tetszett a kínaiaknak.

**** (A lapszerkesztés tövisei.)** Irland egyik városában egy új lap indult meg s a szerkesztő mindjárt az első számban egy helybeli titkos játéklarangra hívta fel lapjában a hatóság figyelmét. Másnap levelet kap azon értesítéssel „hagyjon békét azon játékosoknak, különben botba fut.” A szerkesztő másmal írt a játéklarang ellen. Ugyanaz nap egy izmos ember jelenik meg a szerkesztőségben, kezében hatalmas füttykössel. „Itt van a szerkesztő?” kérdé stentori hangon az épen jelen volt szerkesztőt. — „Nincs, de rögtön itt lesz.” — „Lón a válasz, addig tessék helyet foglalni s lapokat olvasni.” — „A szerkesztő kisé idő múlva távozott, a lépcsőn azonban ismét egy bunkos emberrel találkozott, ki hasonlóan azon kérdést intézte hozzá: itten találhatja-e a szerkesztőt. — „Igen, fön van, lapokat olvas.” — „Erre az ujon érkezett a szerkesztőségbe ro-

hant s rögtön neki esett a vélt szerkesztőnek, s mire az igazi szerkesztő két rendőrrrel megjött, a két kártyás véresre verte egymást.”

**** (Az Egyesült-Államok lakossága.)** Washingtonban most hozták nyilvánosságra az 1870-diki népszámlálás eredményét. E szerint az Egyesült-Államoknak a múlt év folytán 38.555.983 lakosuk volt; e számból 33.586.989 fehér, 4.880.009 színes, 25.731 indus és 63.254 kínai. Az utóbbiak különösen Kaliforniában laktak, melynek kínai lakossága az utolsó tíz év alatt 14.377-re szaporodott. A rabló indián-törzsek e kimutatásban nincsenek felszámva. A bennszülöttek száma 32.989.437, a bevándorlottaiké 5.485.666.

**** (Üvegóra.)** Az ernstbrunni üveggyárban, Csehországban budweisi kerületében, több évvel ezelőtt, egyik üveg-köszörlő egy ingorát készített üvegből. Alkatrészei az aczélrugonyok kivételével, csodálatraemlélt művészettel és hihetetlen türelemmel a fehér üvegből vannak metszve és elkészítve. Az üveg-inga kellemes hangzása egészen elit az ismeretes ércz-ingák egyhangú, kellemetlen kettyegésétől. A siker által ösztönözve a gyár tulajdonosa, Bleschinger ur e bázulatra méltó mű készítőjét csakhamar meg egy ilyen óra készítésére kérte föl.

**** (A föld tengelyét meg kellenni.)** Hall kapitányt az amerikai közönség az északi sarkra teendő utazása előtt tömérdék ajándékkal halmozta el. Ez ajándékok közt volt egy czin-szelence és foliással: „Nem bontandó előbb ki, míg a „Polaris” hajó a Jeges-tengert el nem érte.” A titokteljes szelence tartalma azonban előbb jött napvilágra, miután e szelence a berakodás alatt véletlenül feltörtet. A szelencében szabadalmazott tengelykenőcs volt és egy levél, melyben Hall kapitány vagy öt túlélő utódai arra kértnek föl, hogy e lánghán forgó világ tengelyét, ha az északi sarkon megtalálják, kenjék jól meg. Kenőcsétől bizonyosan gyorsabban fog forogni.

Melléklet a Vasárnapi Újság 39-ik számához 1871. szept. 24.

TÁRHÁZ.

Irodalom és művészet.

— (Gyulai Pál) „Romhányi” című költői beszélyének második énekével elkészült, s azt a Kisfaludy-társaság szept. 27-iki ülésén föl fogja olvasni. Valamint az első, ugy e második ének közlését is szerző lapunknak engedte át, s jövő számban fogjuk az egészet közleni.

— (Tankönyvek.) Heckenast Gusztáv kiadásában közlebről ismét a következő tankönyvek jelentek meg, melyekre — kivált a közleg iskolák — alkalmából — el nem mulasztathjuk felhívni az illetők tanárok és tanulók figyelmét.

„Magyar Olvasó-könyv” a népiszkolák harmadik osztálya (3. és 4. év) és ugyanaz a negyedik osztály (5. és 6. év) számára; írta és szerkesztette dr. Zimmermann Jakab, népiszkolai igazgató. Egyik-egyik kötet ára 40 kr. A népiszkolai tanítás amaz újabb elve: kellemes alakban adni a gyermeknek a tanulni valót s lehetőségig az olvasó-könyvben egyesíteni az összes tananyagot: szem előtt van tartva dr. Zimmermann jelen művében. Azért elbeszélések, leírások, történelmi, természettudományi, földrajzi képek, gazdasági ismeretek, végre mesék, költemények, dalok stb. váltakoznak, részint eredetiek, részint jobb írónk műveiből válogatva, s csinos kiállítású s olcsó könyvecskében, mely különösen kath. népiszkolák számára látszik szánva lenni.

„Magyarország történelme, elemi s népiszkolák számára”, írta Visontay János főgymn. tanár. Összevont rövid, de értelmes előadás. Ára 30 kr.

„Értelet és gyakorlati nyelvkönyv a főelemi fi- és leány iskolák s növendék használatára” — Szvorényi Józseftől. A nagyérdemű tanár s tudós nyelvész neve elég ajánlat magában; hasonlatgyu nagyobb tankönyveit után ez alsóbb fok, de szintől használható műve is kétségkívül nagy elterjedést nyerend. Ára 60 kr.

Nem iskolai tankönyvnek van szánva, de hasonló tartalmú s különösen jelességénél fogva iskolában és azoknál gyaránt ajánlható: **„Hellás földrajza és hellen államregészegek.”** A művelt emberek szükségéhez alkalmazva. A m. t. akadémia hölgyek díjával koszorúzott pályamű, írta Pór Antal tudor. Ára 1 ft 40 kr. Az akadémia a hölgyek díjából hirdetett nagyszámú pályadíjakból, évek során át, csak néhányat adott ki, bár pályaművek nem hiányoztak; a mi arra mutat, hogy az eljárás kellő szigorral történik s csak valóban jeles és föltételnek, t. i. a „művelt emberek szükségéhez” megfelelő művek részesülnek jutalomban. Dr. Pór tanár könyve ezek egyike s ajánlatára nemis szükség egyebet felhoznunk.

„Rövid hiterkölesi (?) beszédek,” a tanév minden vasárnapjára. Mondotta s a kath. nép-, elemi-, ipar- s polgári-iskolák, vagy áll- és központanodák hitoktatói számára segédkönyvvül, egyházi föhatóság jóváhagyásával közrebocsátja Károly Gy. Hugó, premontréi rendi tanár. Címe eléggé magyarázza tartalmát s használhatóságát is felüláll minden kétségen. Csak azt nem tudjuk, mi az a „hiterköles”? Erkölesi predikációk, tehát erkölcsi hit-szónoklatok — jó; de „hiterkölesi” beszédek? — Ára 1 ft. 50 kr.

— (Szintén Heckenast kiadásában) jelent meg: „Képes verseskönyv, ajándékul jó gyermekeknek”, írta és fordította Erdélyi Indali Péter, tanár. Számos színezett és színezetlen képpel. Második javított, bővített s mégis olcsóbb kiadás. Ára 1 ft.

— (Aigner Lajosnál) jelent meg: „Allamismerettan” (?) írta dr. Pisztóry Mór győri jogakadémiai tanár. A munka főcíme ez: „Allampolitika és történeti fejlődése. I. kötet. Allamismerettan és alkotmányi politika.” Ennek első füzeté a jelen „Allamismerettan”. Mind szép dolog, de a fő- és alcímek a rendszer nagy zavarára mutatnak. Mi lehet az államtan, azt sejtjük; mi az államismerettan (vagy iese, újabb divattal) ahhoz is hozzávethetünk. De mi az államismerettan, ezt már bajos elgondolni. Eddig az ismerettan metafizika volt; igen is, az ismeretszerzés, rendezés stb. tana; ehhez képest dr. Pisztóry könyve állami metafizika volna, a mi még eddig nem létezett. A czimlapon túl a szerző is átlatja, hogy felesleges (és zavarba hozó) pleonasmussal él, s az első lapon a czim (Allamismerettan) alá oda írja, mintegy magyarázatul, hogy: (Allamtan) s kezdi első könyvét az állam keletkezésén és fogalmán. Tud-

juk hát, hányadán vagyunk; de ha ide jöttünk már az első lapon, minek ajtgurázás a czimlapon? Egyébiránt a 122 lapra terjedő nagy 8-adrétű s tömört füzet ára 1 ft 20 kr.

— (Kis-Gézseni Geguss Dániel) hazafias elegiája, melyből lapunk egyik számában nemrég közöltünk is, egy pár más vers kíséretében megjelent, mint a szerző sajátja. Érdekes kis füzet. A szép nyomás és csinos kiállítás a kecskeméti (Szilady-féle) nyomda érdeme, mely most Tóth László sajátja.

**** („A balközép programja az 1872-diki képviselő választásokkal szemben.”)** E czim alatt Lauffer Vilmosnál egy balközépi képviselő röpiratot adott ki, melyben azt tanácsolja, hogy „boldogabb időkig” mondjanak le a közjogi oppositioról, s a törvényes alapot képező alkalommal (a 67-ki alkotmány megváltoztatására) elfogadva, „szabad-elvű ellenzék” név alatt hazánk anyagi és szellemi előmenetelét munkálják szabadelvű irányban.

**** (Az ökonómiai lap.)** melynek szerkesztőjeit annak idejében Keoskeméthy Aurélt, főpötkortúrál pedig Sennyei bárót emlegették, — október elsőjével csakugyan megindul. Keoskeméthy Aurél e czélra a Kákay-féle Heti Krónikát alakítja át napilappá.

— („A magyar népköltészet”) czim alatt buzgó fiatal könyvtárosunk, Aigner Lajos egy tanulmányt közöl a Gosche R. által Lipésben szerkesztett „Archiv für Literatur-Geschichte” cz. német folyóiratban, melyben nemcsak népdal-gyűjtésünk történetét vizsgálja, nemcsak az egyes fajokban való termékenységünkről értekezik, összehasonlítást tévén a nyugati népköltészeti termékekkel, hanem mutatványul sikerült fordításokat is ad. Aigner közelebről népdal és népballada fordítványaiól is egy kötetet fog kiadni.

— (Az „Angol és francia nyelvlapok”) szerkesztősége most küldi szét előzetési fölhevését a második évfolyadra, illetőleg második tanfolyamra, mely október elsőjén fog megindítani. A szerkesztők (Bauer M. L. és Dushegyi M.) igérik, hogy olvasóikat e tanfolyam alatt a rendes nyelvtanításon kívül a francia és angol polgári levelezésbe is be fogják vezetni. Az előfizetési pénz (egész évre 6 ft; fölővre 3 ft 50 kr.; negyedévre 2 ft.) Dushegyi Márton kiadótulajdonoshoz, (Pest, ujlilág u. 23. sz.) a reklamációk, kéziratok és cserepéldányok pedig a szerkesztőhöz Bauer M. L.-hez (Pest, akácfa u. 7. sz.) intézendők.

Közintézetek, egyletek.

**** (A jogásgyűlés)** Pesten szept. 24.—27. napján lesz. A tagok már 23-án érkeznek meg, s aznap este tartják meg az ismerkedési estélyt a redoubtan. Szept. 24.-én, 25.-én és 26.-án teljes ülés az akadémiában, közben szakosztályülések; 27.-én zárgyűlés. Az összejövetelnek és ünnepekkel szerendő következő: 24.-én kirándulás a zugligetbe és közös ebéd; 25.-én kirándulás a Margit-szigetre, 26.-án diszebed a „Hungáriában”, s este a nemzeti színház díszelőadásának megtekintése; 27. bucsuestély. Állandó találkozási hely: a „Hungária” felső terme.

Egyház és iskola.

— (Uj magántanár a pesti egyetemen.) A valás és közoktatásügyi miniszter Takács Lajos jogtudort, (lapunk munkatársát), a római jogból egyetemi magántanárrá lett képesítése folytán, e minőségben megerősítette.

— (Karcsagura) az onnan Debreczenbe választott Könyves Tóth Mihály helyére szept. 17.-én Könyves Tóth Kálmán laezházi lelkész választott meg.

**** (Értesítvény.)** A k.-k.-halasi ref. lyceumban. az 1871/72-ik iskolai tanévre a beiratások f. évi október hó 1-ső napján kezdődnek meg, 2-ik, 3-ik, 4-ik napján a felvételi, javító és magánvizsgák tartatnak meg, a rendes előadások pedig ugyane hó 5-ik napján kezdődnek. Intézetünk előnyűül felemlítendő, miszerint a helybeli t. egyháztanács által évek előtt felállított, s a tanárikar felügyelete alatt álló tápintezetbe, a belépni akaró ifjak, hat o. é. forint havilji fizetés mellett, tisztoságos ellátásra felvételtnek. — **Az igazgatóság.**

— (Iskolai jelentés.) A gyónki reform. gymnasiumban az 1871-2-ik évi tanfolyam október hó 9-ik napján kezdődik. A beiratások, felvételi s javító vizsgák az előző napokban lesznek. **Az igazgatóság.** — **A pesti ref. leány-főiskolában** az iskolai évf. é. okt. 1-jén kezdődik, de a beiratások az iskola helyiségeiben — országút 29-ik sz. — szept. 25-kétől kezdve történnek, valamint a bentlakó növendékek is ez időtől kezdve elfogadtatnak. Tisztelettel kértnek azon t. cz. szülők, kik leányaik az iskolába szándékoznak adni, hogy legfeljebb 15-kéig behozzák, mivel a rendelkezlen időben hozatal — bár beirathatók a növendékek bármikor — ép egy hátrányos a növendék haladására nézve, mint nehezített munka a tanítóknak. Pest, szept. 1871. — **M. Kalocsai Róza,** országút 29. sz.

Ipar, gazdaság, kereskedés.

— (Kéveket köti aratógép.) A „N. fr. Pr.”-nek Amerikából érdekes leírást kültének a Carpenter-féle aratógépéről, mely első oldja meg sikerrel a már régóta megkísérlett feladatot, hogy t. i. az aratás után a lékaszált gabnát kékvebe is szedi, összekötözi és egy veti le a földre kézen. 30-an kaptak már hasonló gépre szabadalmat, de mindnyájának van valami hiánya és Carpenter urnak hosszas fáradozás után sikerült csak minden hiányt egy eltávolítani, hogy most már e csodagép, teljes bevegézetten áll és bámulatos eredményeket tüntet fel. Carpenter ur Milwaukee-ban kész volna találmányát 100.000 dollárért az egész osztrák-magyar birodalomra nézve átengedni. Ha ezen aratógépek nálunk, a hol még nehány ezer aratógép élferne, behozatnak, a többi rendszerű gépeket kétségkívül kiszorítják a használatból, mert jobbak s nemis drágábbak, mint más aratógépék. — (A közlömény mindenesetre érdekes, de jó lesz előbb megvizsgálni: igaz-e a mit a bécsi német lap ír?)

Mi újság?

**** (A vácsi nagy hadgyakorlatok)** iránt, melyben a honvédség a sorhaddal együtt fog szept. 25.—28. ig részt venni, a külföld is érdekltséget tanúsít. Egy porosz tábornok és százados, már Gasteinban megkérte őt félését, hogy e gyakorlaton jelen lehessen. Szócsig egy ezredet és két századot küldött. Anglia elküldte a bécsi angol követség katonai attachéját. Mindezek a királyi vendégei lesznek az egész hadgyakorlat alatt. Ezekon kívül lesz több oly vendég is, a ki nem jelentkezett hivatalosan. Pl. biztosan állítják, hogy nehány nap óta egy orosz tábornok idők Pesten polgári ruhában s utlevéllel, kinek hivátása a honvédség szervezete s készségéről kormányának jelentést tenni. A tábornok nagy kísérettel utazik, mely kíséret tagjai alkalmasint orosz tiszték.

**** (Alapítványok sebesült- és rokkant honvédek javára.)** A 7-ik számú honvédszázalaj sebesültjei vagy rokkantjai javára Mezősas Lajos mezőtúri földbirtokos 400 ft alapítványt tett. A 77-ik számú honvédszázalajnak a harcban munkaképtelenné váló elaltisztjei és legénysége javára Gutman Henrik és zalamegyeyi tiszteletbeli esküdő Blau Gyula 200, illetőleg 100 ft értékű szőlődezmavaltsági kötvényekből alapítványt tettek.

— (Wysoczky József), a derék legyel tábornok, ki 1848/9-ben részt vett szabadságharcunkban is ott küzdött Aradnál, Szolnoknál, Kápolnánál és sok más dicső emlékü csatában, — most elhagyottan, nyomorban fekszik Párisban. Ez inséges állapotban kétszeresen nyomja őt a 70 év. Napilapjaink már adakozásokat gyűjtenek a szenvedő számára, melyek a krakkói „Kraj” utján fognak becséhez juttatni.

**** (Magyar völegény, angol menyasszony.)** Székács József szuperintendenstávóli földön szép családi öröm érte. Ugyanis egyik derék fia: Székács Gyula, ki Havreben gyapotkereskedő, nőül vette a haathfieldi angol papleányát: Edith Mary Jackson kisaszonyt. Az esküvő aug. 31-én volt a Sussex hercezség említtet községében. A templomot igen feldíszíték, s a menyegző valódi fönyvel történt. „A Sussex Express” című hírlap egész önálló leírást kööl róla, melyből a „Föv.

Lapok megemlíti, hogy a lapaktól a templomig diadalíveket emeltek, a tornyon magyar és angol zászlók lobogtak egymás mellett, az ötven-terítékű zászlakomán toasztokat mondtak az angol és magyar nemzet szellemi rokonszövésére...

(Sinházi hírek) A budai vársház előadásai szept. 20-án kezdődtek meg, az „Egy nő, ki az ablakon kiugrik“ című vígjátékkal. Béreni okt. első napjától lehet. — Fossa Gruitz k. a., a nyári olasz operádonnája szept. 24-én lép föl először „Luciában.“

Vendégszereplése abból a célból történik, hát ha véget lehetne vetni szerződésének által a drámai énekes-híjának. — Benza k. a. további vendégszerepléséről hallgat a krónika. — A nemzeti színház igazgatósága most azon törekedik, hogy a festőtermet, asztalos-műhelyt, raktárokat, minél tovább helyezzék el a színház-tól, valami olyan ponton, mely lövönatu vaspálya által van összeköttetésben.

Nemzeti színház. Szombát, szept. 16. „A zsidóné.“ Opera 5 felv. Zenéjét szerz. Halévy. Vasárnap, szept. 17. Az orsz. tüzoltó szövettség tiszteletére: „A feleségi nádrás.“ Népszimnű 4 felv. Irta Gaál J. Hétfő, szept. 18. A pesti önkéntes tüzoltók alapítójának gyarapítására: „Hamlet.“ Nagy opera 4-ik felvonása. — „Egyik olyan, mint a másik.“ Vigj. 1 felv. Naray után ford. Pázmány D. — „Apró félreírások.“ Vigj. 1 felv. Irta Lunn J.; ford. N. N.

Kedd, szept. 19. „Az alarcos bál.“ Opera 5 felv. Zenéjét szerzette Verdi. Szerda, szept. 20. „Laury kisasszony.“ Dráma 5 felv. Irta Mosing; ford. Paulai. Csütörtök, szept. 21. „A troubadour.“ Opera 4 felv. Zenéjét szerz. Verdi.

szándékát bárkivel is tudatta volna, Amerikába vándorolt, — elhalván, rájuk roppant értékű vagyont hagyományozott. Az örökség hirszerint 7 millió dollárt tesz ki, s azon — egyenlő arányban — magyarországi rokonai, összesen mintegy negyven család fognak osztozni. A „Kecsk. Lapok“ szerint az illetők már az e tárgyban kiadott hivatalos értesítést is megkapták — bizonyosnak mondják.

(Mészöly Géza) szép tehetségű ifjú festész hazánkba, ki tavaly a bécsi akadémiánál a nagy arany-éremmel lett kitüntetve, most ugyanott a 300 frtos, tehát az akadémia legnagyobb pályadíját nyerte el egyik festményével.

(Halalozások) Gr. Szirmay Ferenc, országgyűlési képviselő több havi betegség után értágulással folytatán Galicziában elhunyt. Gr. Szirmay, előbb császári tiszt volt, s mint ilyen kísérte a császárnét annak idején Madeira szigetére, később tisztirangjáról lemondott és ugy adta magát a politikára. Eszes, művelt férfi volt, s alig 33 éves. Neje Krasiczka grófné lengyel leányt. — Gróf Széchenyi Miklós belső titkos tanácsos, Zsófia főnőfőudvarmestere, Ischben 89 éves korában meghalt. — Bouca Villaines francia tengerész, a jelenkor egyik legkitűnőbb tengerésze, Párisban szept. 11-kén élete 63-ik évében meghalt.

Nemzeti színház.

Szombát, szept. 16. „A zsidóné.“ Opera 5 felv. Zenéjét szerz. Halévy. Vasárnap, szept. 17. Az orsz. tüzoltó szövettség tiszteletére: „A feleségi nádrás.“ Népszimnű 4 felv. Irta Gaál J. Hétfő, szept. 18. A pesti önkéntes tüzoltók alapítójának gyarapítására: „Hamlet.“ Nagy opera 4-ik felvonása. — „Egyik olyan, mint a másik.“ Vigj. 1 felv. Naray után ford. Pázmány D. — „Apró félreírások.“ Vigj. 1 felv. Irta Lunn J.; ford. N. N. Kedd, szept. 19. „Az alarcos bál.“ Opera 5 felv. Zenéjét szerzette Verdi. Szerda, szept. 20. „Laury kisasszony.“ Dráma 5 felv. Irta Mosing; ford. Paulai. Csütörtök, szept. 21. „A troubadour.“ Opera 4 felv. Zenéjét szerz. Verdi.

Szerkesztői mondanivaló.

Lippó. L. M. A verseket nem használhatjuk. A másik lappal pedig semmi összeköttetésben nem vagyunk, sziveskedjék közvetlenül fordulni annak szerkesztőjéhez. Köszönetnyilvánítás. A „költségek“ igazán ily címre, „fellelve járó életem“ s más ily irasszékbe állna a költő sorsa? Más foglalkozás van róla. — Monor. Hogy a tej, mely egy s más méreg ellen hevenyében használ, a cholera ellen is jó volna; ez csak olyan gondolat, mely szakértő kísérletektől vár igazolást. Így csak haszontalan elismertetés. — Pr. Gy. A kevlári búcsu“ minden újabb kísérletre győnébb. Egy időre talán hagyja pihenni. A beszély igen szagattott; az elbeszélői stíly egészen hiányzik belőle. Tárnyánál fogva sem nekünk való.

Nyilt-tér. *)

A Como-sorsjegyek

összes sorozatainak birtoka minden egyes huzásban egy kihuzott sorozatot biztosít!

E biztosítékkal egy társasjátékot nyitok 25 résztvevőre 25 db Como-járadékjeggyel valamint 25 db 400 freos zászlóval (évenkénti 6 huzással)

a nyereségre egyenlő joggal és az eredeti sorsjegyek szétosztásával csak 5 ft. o. 6 havonkénti részletfizetéssel és 63 kr. egyszer mindenkorai bélyegért. Minden résztvevő a részletfizetés végeztével egy-egy részletjegyre egy Como- és egy 400 freos török vasúti kölcsönsorsjegyet kap kézbesítve. Megbízások pontosan eszközöltetnek, huzási sorozatok mindig ingyen küldetnek.

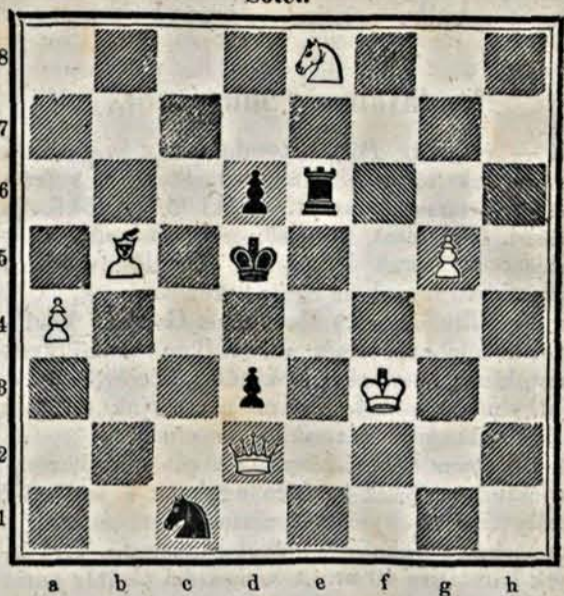
Austerlitz Zsigmond

első BUDAI váltóházától, a lánchíd mellett.

*) E rovatban közölt cikkekért csupán a sajtótörvények irányában vállal felelősséget a Szerk.

SAKKJÁTÉK.

617-ik sz. f. — Farkas Bertalantól. (Homonnán.) Sötét.

Világos.

Világos indul s a harmadik lépésre mattot mond.

Az 612-ik számú feladvány megfejítése. (Kövés Albertól Nagy Szalontán.)

- Vil. 1. Ff1-g2 1. h4-h3 2. Fg2-h1 2. h3-h2 3. Kf3-g2 3. Kd5-e4 4. Kg2-h3 v. h2 v. g3 matt.

Helyesen fejtették meg: Veszprémben: Fülöp József — Miskolcon: Czente József. — Jászvásáron: Galambos István és László. — Ózgyárdon: Galambos Károly. — Karcagyon: Kacsó Lajos. — Nagy-Szalontán: Kovács Albert. — Hatanban: Sipőcz Ferencz. — A pesti sakk-kör. Rövid értesítések: Miskolcz, Cz. J. Köszönet a szép küldeményért, s a jövő számok egyikében közölni fogjuk. — Jászvásáron: G. L. Korrekció feladványai az illető körökben igen tetszenek; miért e hallgatagság?

Előfizetési fölhívás

VASÁRNAPI UJSÁG

Politikai Ujdonságok

1871. okt.—decz. folyamára.

Szeptember hó végével az évnegyves előfizetésekre ideje lejártván, október 1-től az előfizetés melletti megújításra hívjuk föl a t. olvasóközönséget, hogy a lap küldésében fennakadás ne történjék.

Előfizetési föltételek:

Postán küldve vagy Pesten házhoz hordva A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együttl: Évnegyvedre (okt.—decz. 1871.) 2 ft. 50 kr. Félévre (okt.—márcz. 1871—2.) 5 » »

Csupán Vasárnapi Ujság: Évnegyvedre (okt.—decz. 1871.) 1 ft. 50 kr. Félévre (okt.—márcz. 1871—2.) 3 » »

Csupán Politikai Ujdonságok: Évnegyvedre (okt.—decz. 1871.) 1 ft. 25 kr. Félévre (okt.—márcz. 1871—2.) 2 » 50 »

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok 1871. július—szeptemberi évnegyedi folyamából még néhány teljes számú példánnyal szolgálhatunk.

Az előfizetési pénzek beküldése legelőször postai utalvánnyal eszközölhető, a melyre csak egy 5 kros bélyeg teendő.

A Vasárnapi Ujság és P. Ujdonságok kiadó-hivatala (Pest, egyetem-utca 4. sz. a.)

HIRDETÉSEK.

UNSCULD EDE PESTEN. Lancastervadászfegyverek. I-6 fegyverraktár s műhely: váci-utca a „levélhez.“ II-6 fegyverraktár s műhely: kerepesi-uton, a nemz. színház átellenében. ajánlja a részére Magyarországon és Ausztriában kizárólagos szabadalmat nyert legújabb javított kakas nélküli Lancaster-vadászfegyvereit (saját készítmény.) Ezen fegyverek főelőnye mások felett a gyors és biztos töltés és pontos löképeség száz lépésre, (mely távolságra 2-6 számú sörét 50 iv itatos papíron keresztül visz) még különösen az, hogy szerkezete egyszerű, s így nincsenek alátelve a más ilyenű kakasokkal ellátott fegyvereknél folytonosan E találmányom részre hajlatlan szakemberek által mindig a legjobbnak ítéltetett, mert a kívánalmaknak várakozáson felül kitűnőleg felel meg, és bármely vadászfegyverek próbálvásával a legbiztosabban versenyez. Egy szép kiállítású kakas nélküli dupla Lancaster-vadászfegyver grönnyörű díszítéssel és damaszt-övekekkel 130, 150, 200 frtba kerül, és mindenkinek, kit érdekel, a váci-utczában és a kerepesi-uton, a nemzeti színház átellenében lévő üzletemben szivesen megmutattatik. Lancaster-fegyvereket kakasokkal 80 frttól 120 frttrig készítek szépen kiállítva. Rakaraimban Lefauchaux-vadászfegyverek is nagy választékban vannak, és pedig a legjobb szerkezet szerint készítek, melyek saját gyármányom levein, a legpontosabban állítva ki, áruk 65, 75, 80, 90, 100 frttrig. Lefauchaux-fegyverek a legjobb hiru löttelű gyarakból 40, 45, 50, 60, 80, frttért kaphatók. Lefauchaux-revolverek személyesen kipróbálva, gazdag választékban szerezenhetők, még pedig 6 lövésűek 8, 12, 15, 18, 20, 25, 35 frttig; — 10, 12, 20 és 30 lövésűek 25 frttól 75 frttig. Percussio fegyverek, duplák vascsövekkel 12 frttól 15 frttig; egycsőűek 7 frttól 8 frttig. Szalag (Ruban) csövűek duplák, 20 frttól 25 frttig. Egycsőű mordályok, párja 2 frt. 40 krtól 5 frttig; kétsövűek 5 frttól 12 frttig. Vadászszközkök nagy választékban a legolcsóbb gyári árakon. Minden fegyverért jótallók, és azt nem tetszes esetben egy hó leforgása alatt kísértelem. Műhelyeimben fegyverjavítások olcsón eszközöltetnek. Videki megrendelések postai utánvét mellett pontosan teljesítetnek.

Gyöngeségi állapotok gyógyítása. A perui coca-növénynek rendkívüli gyögyereje, melyet legelőször is Humbold Sándor az ő Kosmos-ában ajánlott, tudományos tekintélyek által már rég elismertetett. Az elgyengült nemző-idegrendszerrel, a 3-dik számú coca-lapdacsok, a legfőbb eredményeket idézik elő. (Egy doboz ára a porosz gyógyszerészeti illeték szabályzata szerint 1 tallér, hat doboz 5 tallér.) A birneves dr. Sampson tanár által a coca-lapdacsok használatáról írt füzetke, egyáltalában minden megrendeléshez hozzátartoztatik, s a „szerecsere“ bez“ (zum Mohren) címzett gyógyszerár által Mainzban, külön ingyért is megküldetik. 1125 (4-7) Főraktár Magyarországra nézve Pesten: TÖRÖK J. gyögyész, király-utca 7-dik sz. alatt — s Bécsben: HAUBNER E., Engelpothke am Hof.

Teljesen megjelent! Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában Pesten (egyetem-utca 4. sz.) és minden könyvkereskedésben kapható: Magyar szabadságharcz története 1848—1849. Irta Vargyas Endre. 108 képpel. (Nagy 8-rét, 468 lap.) Füzve 4 frt.

HETI-NAPTÁR. Table with columns for months (Szeptember, Október, November, Deczember) and days of the week, listing religious and public holidays.

TARTALOM. Table listing contents of the newspaper, including national news, local news, and various articles.

Löwinger A. és Társa
papir-kereskedése
Posten,
hatvani-utca 6. sz.,
a „tanulóhoz“
ajánlja a következő alkalmi cikkeket:

Levélpapírok.
100 db. nével dombornyomat 50 kr.
100 levél és 100 boríték dombornyomattal 1 ft., 1 ft. 20 kr.
100 db. monogrammal színnyomattal 1 ft. 40 kr., 1 ft. 80 kr., 2 ft. 50 kr.
100 levél és 100 boríték, mindkettő monogrammal 2 ft. 80 kr., 3 ft. 50 kr.
100 levél ceggel, fekete nyomat 80 kr., 1 ft. 20 kr.
100 levél és borítékhoz díszes doboz adatik.
1 rizmá, 960 levél negyedrétben, ceggel fekete nyomat 7, 8, 12 ft.
1000 boríték csöpi papírból, negyedrét a ceggel fekete nyomatban 5, 6 ft.

Látogató-jegyek
à la Minute.
Színes nyomtatban 100 db. finom Téli bristolpapír 50 kr.
100 db. finom színes karton 80 kr.
100 db. finom francia félfényű papíron 1 ft.
100 db. könyvmatu finom kettősfényű vagy bristol papíron 90 kr.
Minden további sor 10 krral több.

Levélcsejt-bélyegek.
1000 db. aranynyomat 2 ft. 50 kr.
1000 » veres 2 ft. 75 kr.
1000 » domborbetűkkel két színben 3 ft. 75 kr. 1155 (1-0)
Minden további ezer 50 krral olcsóbb.

Nagy választék mindenféle üzleti, jegyzéki és másoló könyvekben. — Nyomdal munkák megrendelés szerint a lehető legolcsóbb áron. — Levélbel megrendelések utánvétel mellett teljesítenek. — A fent elősorolt mennyiségek kivül — kevesebb nem rendelhető meg.

Pränumerations-Einladung
auf den
„Neuen Freien Lloyd.“
Verantwortlicher Redakteur
EDUARD HORN.

Mit dem 1. Oktober beginnt ein neues Abonnement auf den „N. Fr. Lloyd.“ Derselbe wird auch fernerhin die Interessen der Freiheit, des Fortschrittes und der Demokratie, die mit den wohlverstandenen Interessen Ungarns identisch sind, in vollster Unabhängigkeit nach jeder Richtung hin und mit aller Entschiedenheit zu fördern bestrebt sein und glaubt hierbei mit voller Zuversicht auf die steigende Gunst und Unterstützung aller wahrhaft liberalen Kreise in Ungarn zählen zu dürfen.

Der „N. Fr. Lloyd“ erscheint seit 16. August l. J. **zwei Mal wöchentlich**, und zwar jeden **Sonntag und Donnerstag** Morgens; der Abonnementpreis ist für Pest-Ofen oder mit Postversendung:

Vierteljährig (Okt.—Dec.) 2 fl. ö. W.

Bestellungen von Auswärts werden mittelst Postanweisung erbeten. Das Blatt „Neuer Freier Lloyd“, welches den gesamten Abonnementstock des früheren gleichnamigen Tagblattes übernommen, ist heute das weit verbreitetste deutsche Blatt in Ungarn. — Dies und der Umstand, dass jede Nummer drei Tage lang aufliegt, lässt das Inseriren, im „Neuen Freien Lloyd“ als höchst zweckentsprechend erscheinen.

Die gefertigte Zeitungs-Expedition erlaubt sich daher eine geehrte Geschäfts- weit, industrielle, finanzielle und andere Gesellschaften, Behörden und Corporationen u. s. w. zur gefälligen Inserierung in dem Blatte „Neuer Freier Lloyd“ höflichst aufzufordern.

Gustav Heckenast's Zeitungs-Expedition,
Pest, Universitäts-Gasse Nr. 4.

(1-3)

Figyelmeztetés
a szülőknek!
Ezzel a t. cz. szülőknek figyelmében ajánlom az általam évek óta készített és sikerrel használt
„Gilisza-csokoládét“
mely nemcsak biztos hatása által minden ily nemű találmányt fölülmúl, de egyszersmind a gyermekeknek kellemes ízénél fogva igen könnyen beadható; lehet szárazon, tejen vagy vízben felolvastva más étel közé keverve beadni, a nélkül, hogy azáltal legkevésbé is vesztené hatásából.

1 db. 15 kr., 6 db. 72 kr.,
12 db. 1 ft. 20 kr., postán küldve 10 krral több. 1144 (3-26)

Sípócz István,
gyógyszerész Pécsétt.

Uri-utca 1-ső sz.
Legújabb női-ruha-kelmék
bámulatos olcsón!
Hamburger Adolf
üzletében
PEST, uri-utca 1. sz. párisi ház.

Minták kívánatra küldetnek mindenfelé ingyen és bérmentve.

párisi ház.

Melbetegeket
éretlen artról,
máserint mell-betegségek, különösen mellfájás, rekedtség, köhögés, nehézség lélegzés, egy igen szakértő és gyakorlati tapasztalt orvos által sikeresen gyógyítottak.

Rendelőnyvi órák:
délután 2-4 óráig.

Báány-utca 6. sz. 2. emelet (ezelött vasút-út 24-ik szám.)
ERNST L.,
honfőorvos és szülész.

Heckenast Gusztáv könyvkiadó hivatalában (Pesten, egyetem-utca 4-ik sz. a.) megjelent és minden híteleles könyvkereskedésben kapható:

HONVEDVILAG.
Szerkesztők
KUNSAGI és POTEKIN.
Két vasárnaponként.
Számaikat képes borítékban ára a két kötetnek 2 ft.

Pest, október 1-jén 1871.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft.
Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokk illetőleg: Egy négyzet hasábját öt sor, vagy annak helye, egyszeri ígatásnál 10 krajczárba; háromszori vagy többzori ígatásnál csak 7 krajczárba számítatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetésmegjelölést elfogad Bécsben: Oppellk Alajos, Wollzeile Nr. 22. és Haasenstejn és Vogler, Wollzeile Nr. 9. — Bélyeg-díj, külön minden ígatás után 30 krajczár.

Romhányi.
Költői beszély. — Második ének.)
Irta GYULAI PÁL.

1.
Oh honvéd, honvéd, haj! e névben
Hány honfi-emlék könnye forr!
Század vald egy rövid évben,
Dicsőség, fény, gyász és nyomor.
A honfi-szellem szült világra,
A hon veszélye fölnevelt;
Erős karokban szabadsága
A sírig hű védőre lelt.
Küzdőtől a sors ellenére,
Patakként omlott szíved vére,
Dicsőít élet és halál,
Győzőn, legyőzve hős valál!

2.
Szent örökünk lett hű emléked,
Egy élő, büszke fájdalom,
Melyben vigasz, önézet ébredt
S átrendült szívem dalon.
De koczka fordult, láncz lehullva,
S miért te véred áldozád,
A szolgaság husz éve mulva,
Ismét szabadá lett hazád:
S im emléked már nem kimélik,
Mindenre jó eszköznék vélik,
S hogy szenvedj mit nem szenvedél,
Kizsákmányol pártzenvedély.

3.
Röpv, hirlap phrasissá nyüzött,
A kortes is téged kiált,
Dicsőiségre összezűzött
Nem egy főt és nem egy pohárt.
Könyv, naptár lopja neved ékét,
Költő halálra énekel,
A sírdoban sem hagynak békét,
Száz czifra szónok ünnepel.
Rólad vitáznak alatt és fent
És neveddel takarnak mindent.
Oh jaj! ki tudja még mi vár?
E zajt lelke meguntá már.

4.
S örömmel száll a multba gyakran,
Hogy megpihenjen — és feled...
Hadd folytassam, a hol elhagytam,
A megkezdett történetet.
Egy üldött honvéd szenvedése,
Higgyétek, sokkal többet ér,
Mint honvédegytelink gyűlése
És jegyzőkönyvből szótt babér.
Romhányi nem hősök példánya,
De legyen bármi is hiánya,
Hősebb honvéd volt, mint sokan,
Kik most kérkednek untalan.

5.
Ott bolyg az erdő sűrűjében,
Nyugvó vadak közt üldözött;
Az őszi szél van véle ébren,
Búsán csörgő lombok között.
Ledűl alétan, holtra válva,
Takarja hullongó levél;
Ugy érzi, mintha sirba szállva,
Födőznék enyhe szemfödél,
S csöndes álomba ringatóznék,
De felriasztja kinos éhség,
És egy percig sem hagyja el,
És tűzi folyvást — futni kell.

6.
Indul, rohan, nem tudja merre,
Megáll, pihen, nem tudja hol,
És meg-megtér a régi helyre,
Azt véltve, hogy előbb hatol.
Még soha sem járt e vidéken,
A láthatár felhős, sötét,
Nem nyihit még csillagfény sem
Az új és erdő sűrűjét.
Mi haszna, meg nem lőtte zsandár,
Ha rá még kinosabb halál vár?
Ember gyakran így szabadul:
Egy bajból a másikba hull.

7.
Oh mért nem estél el csatában,
A győzelem napján, dicsőn,
A diadalnak mámorában?
Ott nyugodnál a harcmezőn,
Halálod a hazának élet,
Megáldanak bajtársaid;
Oh nem hiába omlott véred,
S oly szépek siri álmaid!
Itt éhség, láz gyötör halálra,
Félholtan jutsz vadak fogára;
S lassanként, jó, ha eltakar
Leplelve száraz lomb, avar.

8.
S vaj' nem jobb volna így is, mintha
Hazádba' bujdosolva élsz,
Vagy szabadulsz idegen honba,
Hijába szenvedsz és remélsz?
A szívnek hány örvénye, vésze
Sodor magával s elmerít,
Az élet száz új tévedése
Magsokszorozza éveid.
Mert tévedések, bűnök ellen
Nincs más orvososság földi szerben,
Mint földben pár arasznyi tér,
A sírhalom — orvost se kér.

9.
De más van írva sors könyvében,
Az erdőből nyílásra lel;
Egy távol ablakfény az éjben
Mintegy hívón utat jelel,

10.
Várkastély ablakából rezdül,
A faluban rég alszanak;
Romhányiban új élet pezsdül,
Menhelyt igérnek e falak,
Bár láz emésztí és alig jár,
Mégis siet s elérte immár
A kastélyt, melyet park övez.
Vajon ki vára, háza ez?

11.
Nincs gondja, kedve ily kérdésre,
Mert a midőn a parkhoz ér,
Pályája mintha véget érne,
A földre omlik s elalél.
Ott fekszik ajult mozdulatlan,
Nyögése is lassan kihál;
Világ rezg még az ablakokban,
S kihangzik egy halk, méla dal,
A zongorának bús accordja,
Az őszi szél sóhajta horája,
A csendben nyugvó parkon át,
Egy régi ének dallamát.

12.
Ilonka viraszt salonnájában,
El-elméláz a zongorán.
Bús emlék zendül-e dalában,
Vagy élő szenvedés talán?
Nem tudja ő sem, félbe hagyja,
Fölbred férje rá legott,
Ki karszékében, őt hallgatva,
Szép csendesen elszunyadt.
Mert innen-onnan évo mult már,
Telegdi gróf s Ilonka egy pár
És e kastélyban töltik itt
Az élet legszebb perceit.

13.
A forradalmat úgy gyűlölte,
Mint csak gyűlölhét valaki;
Hisz' az jövőjét már megölte
S most a hazáét oltja ki.
Hiúság, önzés, hon szerelme
Szívén egy érzésé vegyült,
Nem az első kitiűő elme,
A ki honáért így hevült.
Sőt olvasóm, különb te sem vagy,
Hű honfiszágod bár milyen nagy;
Legalább így tapasztalom,
Nagy részt jobb- és baloldalon.

Egyetlen olcsó szabadelvű napilap!
Előfizetési fölhívás
GYORS-POSTA
szimü
politikai, társadalmi, közigazdasági napilapra.

Háromnegyedévi szabadelvű, bátor és minden irányban független magatartásunk fölment attól, hogy hosszú programot adjunk. A közönség ma már tisztában lehet irányunk és értékünkkel, s hogy helyesli és méltányolja azt, mindennél ékesszólóbban bizonyítja a hazánkban bizonyára szokatlan és nyomatékös körülmény, miszerint előfizetőink száma még a **juliusi negyedben is szaporodott**. Hasonlót remélünk most is, midőn a Lajthántul megváltozott viszonyok a magyar nemzet óhajainak is oly hatalmas löést fognak adni a valóság fele. Gondoskodtunk, hogy közönségünk jökor és alaposan értesüljön mindenről, ami nálunk és határainkon kívül történik, s valamint eddig igen gyakran **megelőztük hírek, indítványok** s a közvélemény tájékozásában laptársainkat, egyik főtörkvésünk marad ez továbbra is.

A külföldi politika és társas élet sulypontja **Páris és Berlin** lévén, mindkét helyről **eredeti** levelezéseket fogunk közölni, de a bírodalmi s különösen a szláv mozgalmakat sőtintén kiváló figyelemben részesítendjük. Miután a **megeyi tisztújítás** ma holnap mindenütt megkezdetik: elvtársak közreműködésével ezekre a jó ügy érdekében előkészítőleg hatni, egyik legnemesb ambícióknak ismerjük.

Tárcánk eddig is változatos volt, jövőre pedig különös érdeket és becsét fog nyerni az által, hogy már a legközelebbi napokban egy **rendkívüli hatóság** regényt indítunk meg **Tövölgyi Titusz** teljes tollából, s minthogy e regény a legújabb idöket festi s a **párisi commune föalakjái melletti világrázó események** fognak hátterül szolgálni neki: bátran állíthatjuk, hogy ennél **érdekesebb olvasmányt** egyetlen lapban sem fognak lelmi olvasóink. Közben a szerkesztő is elfogja mesélni: a mit most pár heti utazása alatt Berlinben, Drezdában s másutt látott és tapasztalt.

Végül a „**Magyar gazda**“ kiadónk áldozatkészsége folytán ezentul is egyik becses melléklete lesz a „Gyors-Postának.“

Említett érdemel, hogy lapunk mindig **négy oldalon** vasár- és ünneppapokon **dupla alakban** jelenik meg, s így a közönség **féláron** majdnem annyit kap, mint másutt kétannyiért. Fölkérjük tehát elvbarátainkat: sziveskedjenek az ifju, de a jog és igazság védelme miatt tán már ma sem egészen érdemnélküli vállalatot fölkarolni és terjesztani.

ÁLDOR IMRE.

Előfizetési ár:

Egész évre, azaz: (október 1871.—szeptember 1872)	12 forint.	Negyedévre, azaz: (október 1871.—december)	3 forint.
Félévre, azaz: (október 1871.—márczius 1872)	6	Egy hóra	1

Ezuttal megjelent és kapható:

„ Nemzeti nagy képes naptár “: szerkeszti Áldor Imre , 30—40 képpel, ára	1 ft.	Népszólója naptár , szerkeszti Áldor Imre , ára	40 kr.
„ Honvéd naptár “ 5-ik évfolyam, szerkeszti Áldor Imre , ára	60 kr.	Nemzeti kortes-naptár , szerkeszti Borbócs , ára	50
		Kossuth naptár , szerkeszti Honfi Tihámér , ára	40

HECKENAST GUSZTÁV könyv- és lap-kiadó-hivatala
Pesten, egyetem-utca 4-ik szám.

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatott sajtó nyomdájában Pesten 1871. (egyetem-utca 4-dik szám alatt).

*) Az első ének megjelent a „V. U.“ 1869. évi folyama 40—41. számaiban. Szerk.